

Novi izazovi i nove prilike 2020. godine

Godišnji izvještaj

**GRAĐANSKA
ALIJANSA**

Civic Alliance - Alianca građevina

Novi izazovi i nove prilike 2020. godine

www.gamn.org

Godišnji izvještaj

Februar, 2021. godine

Za izdavača

Boris Raonić

Urednica

Amina Murić

Autori izvještaja

GA tim

Korektura

Amina Murić

Prevod

Amina Murić

Jelena Ristović

Dizajn i priprema za štampu

Zoran Zola Vujačić

Štampa

AP Print, Podgorica

Tiraž

250

 GrađanskaAlijansaCG @GACrnaGora gradjanskaalijansa office@gamn.org www.gamn.org Studentska ulica 21/a, Lamela 9, Podgorica +382 20 513 687

Navođenje i korišćenje informacija iz ovog izvještaja u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja, u svrhu informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava. Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja Građanske alijanse.

Pojedine slike u izvještaju su preuzete sa interneta u skladu sa „Creative Commons licence“.

Izrazi koji se u ovom izvještaju koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju izraze u ženskom rodu.

SADRŽAJ

◆ GODINA SA PREVIŠE ISTORIJE	4
◆ NOVI USLOVI I RAZVIJENE VJEŠTINE.....	6
◆ IZAZOVI PRETVORENI U PRILIKE	8
◆ SUOČAVANJE SA KRIZOM COVID-19.....	10
◆ PROGRAM LJUDSKIH PRAVA I PRAVDE	12
◆ MEDIJSKI PROGRAM.....	30
◆ ŠKOLA POLITIČKIH STUDIJA	33
◆ INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA (YIHR)	41
◆ ODBORI I ČLANSTVA.....	47
◆ DONATORI	48
◆ UKUPNA STATISTIKA: PRIHODI, RASHODI	49
◆ GA TIM.....	50

GODINA SA PREVIŠE ISTORIJE

Boris Raonić, predsjednik

Poštovane građanke i građani,

Godina za nama je bila intenzivna i turbulentna, u skladu sa najlošijom stranom balkanske političke tradicije, po kojoj se proizvodi više istorije nego što se može konzumirati. Od sukoba u Parlamentu povodom usvajanja famoznog Zakona o vjerskim zajednicama i litija koje su potom mobilisale ogroman broj građana kroz svojevrstan vid protesta povodom tog zakona, preko COVID19 pandemije i neusaglašene primjene restriktivnih mjera, kraha turističke sezone, pa sve do izbora i pregovora o formiranju vlade koji su uslijedili i konačno do formiranja Vlade... sve nam se to dešavalo, iscrpljujući pažnju javnosti – dok su poslovno problematične teme poput evropskih integracija, neefikasnog javnog i pravosudnog sektora, rastućih kršenja ljudskih prava, nacionalnih i vjerskih distanci, galopirajuće korupcije i slabašne ekonomije – i dalje izmicale fokus javnosti.

Dok još uvijek lutamo u tumačenju istorije, ne shvatamo suštinu evropskih vrijednosti. Vrijeme prolazi i već ulazimo u četvrtu deceniju tranzicije, drugu deceniju kandidature za članstvo u EU, i dalje predaleko od zacrtanih ciljeva, a snage koje se bore za uspješnu realizaciju ovih ciljeva nikako da postanu dominantne u društvu.

Mi iz Građanske alijanse smo pokušavali da budemo u toku sa svim dešavanjima i utičemo na njih, u sklopu našeg mandata i misije, kroz direktnu i aktivnu saradnju sa građanima i partnerskim nevladinim aktivistima. Bez obzira što su naše vrijednosti i programski ciljevi veoma često i dalje na suprotnoj strani od preovladujućih društveno-političkih stavova, nastavili smo istim entuzijazmom i polako ušli u drugu deceniju našeg rada.

U ekstremno podijeljenom društvu, uspješno smo održavali aktivnu saradnju sa svim stranama podijeljenih političkih i medijskih zajednica, promovišući konstruktivne i zajedničke platforme i inicijative, s ciljem osnaživanja društvenih kapitala i potencijala, koji su neophodan preduslov ostvarivanja naše misije – građanska Crna Gora, prožeta vrijednostima antifašizma i ljudskih prava, oslobođena diskriminatornih praksi, sa snažnim institucijama i efikasnim sistemom pravde i vladavine prava.

Krajem godine smo usvojili novi trogodišnji strateški plan, koji će nam biti smjernica za rad u narednom periodu, punom izazova za društvo, kako onih šansi za napredak, ali i onih da se ponište već postignuti rezultati.

I u vremenu koje obilježavaju kletve i krupne riječi, pa makar to bile i tek one naivne “Dabogda živio u zanimljivim vremenima” - mora opstati svijest o neophodnosti dijaloga, nade i povjerenja kao elemenata društvene kohezije.

Stranice pred vama su dio naše namjere da na otvoren način saopštimo detalje o našem radu tokom 2020. godine.

Na kraju želim da se zahvalim svim našim partnerima na saradnji i obećam da ćemo sa još većim entuzijazmom ući u 2021. godinu.

NOVI USLOVI I RAZVIJENE VJEŠTINE

Edina Hasanaga Čobaj, izvršna direktorica

Uovoj godini koju je obilježila pandemija virusa COVID-19 i njegove socio-ekonomske posljedice, ni administrativno-finansijski sektor naše organizacije nije ostao imun na ove tektonske poremećaje. Mnoge aktivnosti su se morale reorganizovati, odložiti ili prilagoditi novonastalim uslovima. Budućnost je postala neizvjesnija nego ikad.

Shvativši vanredne uslove u kojima smo se našli, potrudili smo se da se prilagodimo, te smo uspjeli da uspješno zaključimo i ovu 2020. godinu. Gledajući sa pozitivne strane, unaprijedili smo vještine rada u vanrednim uslovima, te tako još jednom podigli standarde u administrativnom i finansijskom upravljanju projektima i izvještavanju.

I ove godine smo dobili povjerenje i podršku donatora, od kojih sa mnogima već tradicionalno sarađujemo. Uz zajedničke napore, realizovali smo niz projekata i aktivnosti kroz različite institucionalne i druge grantove, te se možemo pohvaliti diversifikovanom donatorskom strukturu. Među njima su UNHCR, Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, Savjet Evrope, UNICEF, Rockefeller Brothers Fond, Vlada Crne Gore, Ambasada SAD u Podgorici, Balkan Trust for Democracy, Norveška ambasada i drugi.

Kao i svake godine, tako i tokom 2020. bilo je mnogo ranjivih grupa i pojedinaca kojima je bila potrebna humanitarna pomoć. Ta njihova potreba je povećana tokom pandemije, te smo imali više zahtjeva za pomoć sa različitim adresama. Koristeći fond u okviru kojeg prikupljamo donacije od zaposlenih, pružili smo humanitarnu pomoć onima kojima je najpotrebnija, kao što su pripadnici romske populacije, osobe sa invaliditetom, samohrane majke i starija lica.

Pored toga, krajem prošle godine postali smo članica od jedne od najpriznatijih evropskih organizacija koje njeguju zaštitu i unapređenje ljudskih prava, ECAS (European Citizen Action Service), sa kojima već imamo ostvarenu

saradnju. ECAS je međunarodna organizacija sa sjedištem u Briselu koja uskoro slavi 30 godina svog postojanja. U toku svog višedecenijskog postojanja, ECAS radi na osnaživanju kako građana, tako i Evropske unije kroz promociju i odbranu građanskih prava, kao i na razvoju i podršci mehanizama razvoja za povećanje demokratskog učešća građana i građanskih organizacija u Evropskoj uniji. Veliko nam je zadovoljstvo što ćemo uz ovako renomiranu organizaciju moći zajedno da radimo na unapređenju ljudskih prava i prava građana, evropskim integracijama, kao i rješenjima vezanim za demokratske inovacije.

Tokom prošlogodišnjeg mjeseca Ramazana organizovali smo iftar u Pljevljima, kojem su prisustvovali predstavnici vjerskih zajednica u Crnoj Gori, sveštenici, Ombudsman, predsjednik Opštine Pljevlja, lokalni funkcioneri, kao i mnogi drugi ugledni građani. U okviru ove posjete, sjutradan je održan sastanak zajedno sa liderima političkih partija u tom gradu i Ombudsmana, što je bila prilika da nekoliko strana različitih stavova sjednu za isti sto i razmijene mišljenja o trenutnoj društveno-ekonomskoj situaciji u Crnoj Gori.

Profesionalno unapređenje naših zaposlenih je stalni imperativ naše organizacije. Tako su i ove godine naši zaposleni bili učesnici različitih aktivnosti koje su doprinijele njihovom napredovanju i pozicioniraju, kao što su seminari, obuke i treninzi i slično. Rad u toku pandemije COVID-19 nam je bio svojevrstan test, te smatramo da smo ga time što smo implementirali neophodne aktivnosti, uspjeli položiti, što nam daje dodatno samopouzdanje, vjetar u leđa i vjerovanje da ćemo ponoviti još uspjeha.

IZAZOVI PRETVORENI U PRILIKE

Milan Radović, programski direktor

Građanska alijansa u drugu deceniju doprinosa izgradnji građanskog i demokratskog društva, ušla je uz prilagođavanje uslovima koje je izazvao virus COVID-19. Ipak, cilj koji smo postavili kroz naše programe Ljudska prava i pravda, Škola političkih studija i Medijski program „izgradnja crnogorskog društva kao građanskog, u kom se prava svih njenih građana poštuju“, nismo mijenjali. Sve aktivnosti smo realizovali po planu.

I u 2020. godini punoj izazova zbog epidemije virusom COVID 19 ukazivali smo na anomalije u društvu iz domena našeg rada.

Jedan smo od najbrojnih NVO timova u Crnoj Gori. Saradnja i dijalog je osnovni moto GA, pa smo tako i u ovim uslovima nastavili saradnju sa institucijama, partnerskim NVO i međunarodnim organizacijama, na putu EU integracija.

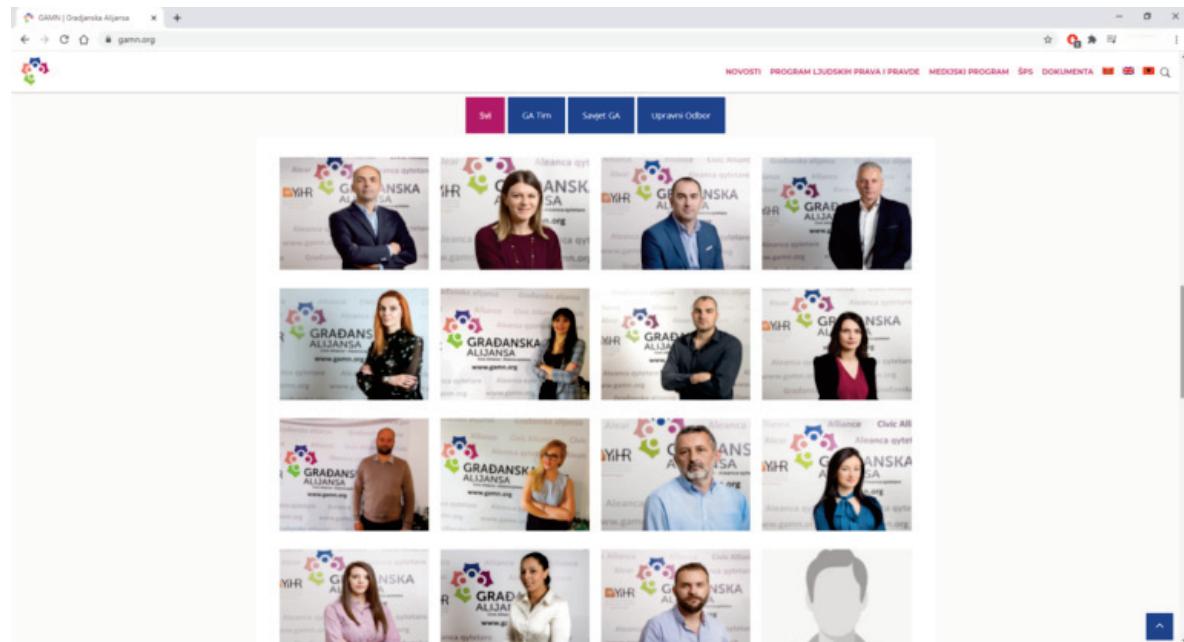
Bili smo često prinuđeni da rad iz kancelarije zamijenimo radom od kuće, ali nijesmo odustajali od našeg koncepta direktnе komunikacije sa građanima. Pa su naša „vrata“ i u 2020. godini bila uvijek otvorena za sve pritužbe na rad institucija, sugestije i komunikaciju sa građanima. Vjerujemo da bez ovog elementa naš rad ne bi bio kvalitetan, ali svakako da brojni građani kojima smo pomogli u dodatno težim okolnostima nego u prethodnim godinama i sami shvataju da ovo predstavlja proces, kroz koji oni doprinose boljem radu institucija.

Posebnu pažnju smo usmjerili na najranjivije grupe u društvu. Pružali smo besplatnu pravnu pomoć socijalno ugroženim, izbjeglicama i migrantima, Romima i licima bez dokumenata. Dva puta smo organizovali dijeljenje pomoći ugroženim grupama u iznosu većem od 60 hiljada eura. Pored donatorskih sredstava i sami zaposleni su donirali za najugroženije.

U okviru naših programa fokus su bili pridruživanje EU i prije svega poglavlja 23 i 24, zatim, bavili smo se položajem Roma i Egiptčana, edukovali smo državne službenike, istraživali smo na koji način ranjive kategorije koriste pravo na besplatnu pravnu pomoć, pružali i sami besplatnu pravnu pomoć izbjeglicama i drugim građanima, podsticali smo i dijalog etničkih i nacionalnih zajednica u cilju promocije različitosti kao kulturnog bogatstva i smanjenja etničke distance. Našu stalnu aktivnost suočavanja sa prošlošću smo nastavili i u ovoj godini i uspostavili smo Istraživačko dokumentacioni centar, kako bismo na jednom mjestu sakupljali sve dokaze i informacije o ratnim zločinima. Organizovali smo program edukacije studenata o medijskim pravilima i podsticali ih na istraživačko novinarstvo. Kroz našu Školu političkih studija i u 2020. godini uključili smo mlade lidere iz NVO, politike i medija.

Nastavili smo i da dajemo doprinos kroz aktivnosti koje nijesu bile projektno pokrivenе. Kroz te aktivnosti učestvovali smo u radu parlamentarnih odbora i pratili rad drugih institucija, pružali besplatnu pravnu pomoć građanima, obilježavali važne datume iz oblasti ljudskih prava, organizovali humanitarne akcije i radili na regionalnom umrežavanju u oblastima u kojima djelujemo.

Na narednim stranicama biće više riječi o konkretnim projektima koje smo realizovali tokom 2020. godine.

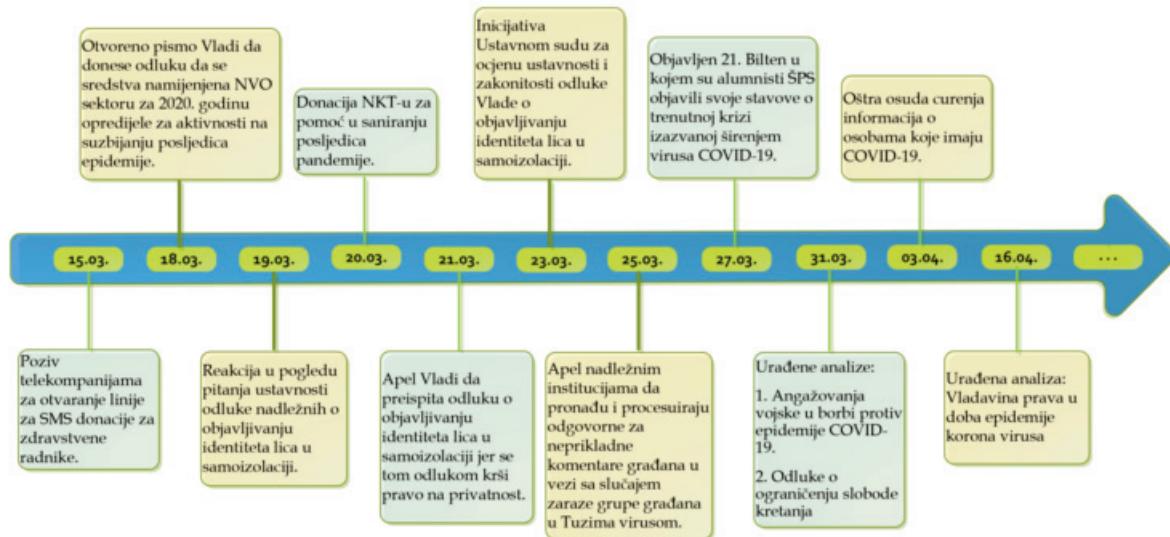

SUOČAVANJE SA KRIZOM COVID-19

Od pojave virusa korona u Crnoj Gori, Građanska alijansa je sve svoje kapacitete usmjerila u pravcu doprinosa njegovom suzbijanju i smanjenju širenja. Kancelarija je prilagođena na nove uslove rada, preorjenjajući se na teleworking i online komuniciranje. Prateći aktivnosti nadležnih organa u pogledu sprečavanja širenja virusa, primjetili smo da se pri sprovođenju određenih mjera dovodi u pitanje poštovanje osnovnih ljudskih prava, i u tom smislu preduzeli smo niz aktivnosti, jer je zaštita ljudskih prava jedna od osnovnih vrijednosti naše organizacije. U isto vrijeme, shvatili smo potrebu pomoći ranjivim kategorijama društva i izbjeglicama, te smo i u tom pravcu usmjerili naše aktivnosti.

Ovdje su prikazane naše aktivnosti nakon pojave virusa COVID-19.

AKTIVNOSTI GA U VEZI EPIDEMIJE COVID-19

Pripremili smo i publikaciju pod nazivom "**Testiranje društva na COVID-19**" u kojoj smo prikazali kako se Crna Gora izborila sa pandemijom virusa kada se radi o ljudskim pravima, kao i naše aktivnosti u tom pogledu. Naši predstavnici su kroz brojna gostovanja u medijima dali mišljenje vezano za uticaj COVID-19 krize, kao i nametnutih mera na građanska i ludska prava u Crnoj Gori. Zatim smo objavili još jednu publikaciju pod nazivom "**Vladavina prava u doba epidemije korona virusa**" u kojoj smo prikazali djelovanje nadležnih za vrijeme COVID krize po pitanju ljudskih prava i njihovih kršenja, naročito kada se radi o objavljuvanju spiskova lica u samoizolaciji, kao i pasivnost određenih institucija u vrijeme kada su trebale biti mnogo aktivnije. U okviru Škole političkih studija održali smo webinar na temu "**Krizno komuniciranje i ludska prava u doba COVID-19 epidemije**" sa stručnjacima iz oblasti komunikacija.

Ubrzo zatim smo zajedno sa TV Vijesti održali još jedan webinar "**Dan nakon COVID-19**" na kojem su priznati stručnjaci govorili o posljedicama COVID-a na društvo. Nekoiko donacija je uručeno najugroženijim u društву, a koji su najteže pogodjeni krizom uzrokovanom epidemijom COVID-19. Učestvovali smo na online Meet-Up događaju u organizaciji EU TACSO na kom su nevladine organizacije razmijenile iskustva kao i lekcije i potrebe NVO-a tokom krize COVID-19. U sklopu kampanje #JednakoVažni i akcije podrške najranjivijim grupama na koje je kriza COVID-19 posebno uticala, podijelili smo preko 3000 paketa, a uz podršku Grupe 484 i norveške ambasade u Beogradu. Sa relevantnim pojedincima iz Crne Gore održali smo Webinar na temu "**Ludska prava u kriznim vremenima**".

PROGRAM LJUDSKIH PRAVA I PRAVDE

Zoran Vujičić, koordinator Programa ljudskih prava i pravde

Godina 2020. bila je godina puna izazova za vladavinu prava. Crna Gora nakon osam godina pregovora kao da je na samom početku. Brojni usvojeni zakoni, strategije, akcioni planovi, harmonizacija pravne tekovine nije donijela ono sto je suštinski trebalo, a to su jače i nezavisne institucije kao osnovni preduslov vladavine prava. A šta smo dobili u crnogorskim uslovima? Imamo pravosuđe u VD stanju, Sudski savjet koji bira predsjednike sudova kršeći Ustav i zakone, Ustavni sud koji obara sopstvene odluke, državne tužioce koji su svi ocijenjeni odličnom ocjenom, a brojne presude su pred sudovima padale, te policiju koja se putem medija prepucavala sa državnim tužiocima šta je čija nadležnost.

Pandemija je dodatno ogolila slabost institucija za zaštitu ljudskih prava. Vlada Crne Gore je objavila spiskove lica koja su u samoizolaciji, kršeći njihovo pravo na privatnost. Na inicijativu Građanske alijanse, Ustavni sud je oborio ovu Vladinu odluku. Pomenimo i tužioce koji su tokom epidemije neujednačeno primjenjivali pravo, pa su u istim situacijama nekada procesuirali građane, a nekada ne. Sloboda izražavanja je takođe bila ograničena, pa su pojedinci procesirani ako su na svojim privatnim profilima komentarisali pojedine javne funkcione.

Brojni su izvještaji o prekomjernoj upotrebi sile od strane policijskih službenika, a koji su ostali bez efikasne istrage. Sljedeća godina je prekretnica u oblasti vladavine prava. Nova Vlada mora da se uhvati u koštač sa brojnim problemima, uključujući brojne kadrovske rezove, izlazak iz VD stanja u pravosuđu i konkretne rezultate u ovoj oblasti.

Mi ćemo biti tu da svaki dobar potez institucija pohvalimo, a loš još jače kritikujemo.

U nastavku više o projektnim aktivnostima.

Realizovali smo projekat „**Transparentno i efikasno sudstvo za efikasne pregovore u poglavljima 23 i 24**”, uz podršku Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država. Projekat je težio postizanju rezultata kroz sprovođenje niza aktivnosti koji su fokusirani na rješavanje ključnih slabosti u pravosudnom sistemu, posebno u pogledu pokretanja javnog dijaloga i uključivanja ključnih aktera u pronalaženje rešenja u vezi sa ključnim pitanjima dostizanja standarda za poglavla 23 i 24. Glavne aktivnosti su bile: Četiri informativna, obrazovna i dijaloška događaja Škole političkih studija; izrada flajera za Kodekse sudske i tužilačke etike; Monitoring Sudskog i Tužilačkog savjeta i primjena Etičkog kodeksa; Izrada brošure / vodiča u vezi sa članom 5 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda; Obuka za advokate, policijske snage, sudije i tužioce u vezi sa efikasnošću istrage u vezi sa primenom člana 5 Konvencije; Anketa među sudijama, tužiocima i građanima kako bi se istražili njihovi stavovi i poverenje u funkcionisanje pravosudnog sistema; Organizacija predavanja za studente o pravu na pravično suđenje; i završna konferencija tokom proslave Međunarodnog dana ljudskih prava.

Monitoring Sudskog i Tužilačkog savjeta je pokazao da je Sudski savjet uprkos izvještaju GRECO, kao i ostalih relevantnih međunarodnih organizacija, kao i brojnih domaćih nevladinih organizacija, nastavio praksu da bira predsjednike sudova koji se biraju u trećem ili više mandata, čime se na najgrublji način podriva pravna država i vladavina prava. Na ovu praksu ukazao je i izvještaj Evropske komisije za Crnu Goru za 2020. godinu, pa su naporci da se učini korak naprijed u poglavljima 23 i 24 samo formalni, ali ne i suštinski.

I dalje je ostalo nejasno na osnovu kojih kriterijuma članovi Sudskog savjeta formiraju ocjenu za svakog kandidata, koja u konačnom odlučuje ko će postati sudija, a ko ne. Usmeni intervju potencijalno može određene kandidate staviti u neravnopravan položaj u odnosu na druge.

U postupku razmatranja pritužbi na rad državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava u pogledu zakonitosti rada, Tužilački savjet nije pružio detaljnije informacije o sadržaju i ishodu pritužbi, te je potrebno unaprijediti transparentnost ovog procesa i osim statističkih podataka objavljivati i obrazloženja pojedinačnih postupaka.

Informacije o eventualnim disciplinskim postupcima protiv državnih tužilaca za kršenje etičkog kodeksa ne mogu se pronaći na web stranici tužilaštva, što je neophodno učiniti lako dostupnim za posjetioce web stranice i zainteresovanu javnost. Trenutno je posljednja vijest o disciplinskim postupcima iz 2019. godine.

Finalni izvještaj možete pročitati na linku:

<https://gamn.org/wp-content/uploads/2020/12/GA-Istrazivanje-o-povjerenju-sudijatuzilaca-i-gradana-u-u-pravosude-2020.pdf>

Realizovali smo i **radionicu za advokate, policijske službenike, sudije i tužioce u vezi sa efikasnošću istrage u vezi sa primjenom člana 5. Konvencije**. Radionica je pokazala manjak saradnje izmedju institucija sistema, posebno između policije i državnih tužilaca.

Zaštitnica Crne Gore pred sudom u Strazburu je ukazala da je neophodno da se ustanovi bolji sistem odgovornosti, jer sve propuste na kraju građani plaćaju kada sud u Strazburu utvrdi kršenje Konvencije. Zaključak je da je neophodna bolja saradnja i koordinacija svih institucija.

Izrađen je Vodič u vezi sa članom 5 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koji je jako koristan kako za ljude u pravosuđu tako i za ostale iz institucija sistema. Vodič možete pročitati na linku:

<https://gamn.org/wp-content/uploads/2020/07/GA-Vodic-kroz-clan-5-evropske-konvencije-u-ljudskim-pravima.pdf>

Realizovali smo **predavanje za studente prava na temu „Primjena člana 5 Konvencije o ljudskim pravima u praksi”**.

<https://gamn.org/wp-content/uploads/2020/07/GA-Vodic-kroz-clan-5-evropske-konvencije-u-ljudskim-pravima.pdf>

Pored toga, realizovali smo i istraživanje o povjerenju građana, sudija i tužilaca u pravosuđe. Istraživanje se nalazi na linku:

<https://gamn.org/wp-content/uploads/2020/12/GA-Istrazivanje-o-povjerenju-sudijatuzilaca-i-gradana-u-u-pravosude-2020.pdf>

Izvještaj je pokazao da kada je u pitanju generalni stav građana prema sudstvu, odgovori su podijeljeni. Procenat građana koji ima manje ili više negativan stav o sudstvu je 48,26%, dok uglavnom pozitivan ili veoma pozitivan stav ima 33,1% Na pitanje da li su čuli za Etički kodeks sudija i tužilaca, 43,5% građana je reklo da jeste, a 36% da nije. Ukoliko su čuli za Etički kodeks, tu informaciju su građani dobili od: 1) putem medija (36.5%), 2) putem zvaničnih web portala pravosudnih institucija (14.2%) ili 3) putem brošure (4.8%). Istraživanje je pokazalo da i dalje većina građana (49,9%) nije upoznata sa radom Komisije za etički kodeks sudija i tužilaca (tabela 18). Takođe, 20,9% ispitanika je odgovorilo da ne zna ni da ona postoji.

Finalna konferencija je održana u Hotelu Hilton, gdje zbog epidemioloških mjera nije moglo da prisustvuje više od 20 osoba. Finalna konferencija je praćena online na FB i YT kanalu Građanske alijanse.

Jedan od glavnih zaključaka konferencije bio je da je potrebno mnogo rada na svim društvenim poljima, kao i da nova politička većina uspostavi dijalog sa opozicijom kako bi se izašlo iz VD stanja u pravosuđu. Finalna konferencija se može pogledati na linku:

<https://www.youtube.com/watch?v=px3AmKqjoiQ>

<https://www.facebook.com/GradjanskaAlijansaCG/videos/397828911420095>

I ove godine organizovali smo **Dane otvorenih vrata**. Tokom četiri sesije koje su organizovane jednom nedeljno razgovarali smo sa predstavnicima sudstva, tužilaštva, Agencije za sprečavanje korupcije i policije. Građani su imali prilike direktno da postavljaju pitanja sagovornicima putem društvenih mreža, jer su sesije prenošene direktno putem FB i YT kanala. Odgovarajući na pitanja građana, ostvarili smo i povećanje transparentnosti samih institucija, pokušavajući istovremeno i da povećamo povjerenje građana u iste.

Sve sesije možete pogledati na linkove:

<https://www.facebook.com/GradjanskaAlijansaCG/videos/416134389404526>

<https://www.facebook.com/274469272593718/videos/374366240445087>

<https://www.facebook.com/274469272593718/videos/2766704256932961>

<https://www.facebook.com/GradjanskaAlijansaCG/videos/401619751039392>

Urađena je **Analiza efektivnosti i efikasnosti rada Upravnog suda**. Analiza je pokazala da je neophodno stvoriti pretpostavke za brže i efikasnije postupanje Upravnog suda, kako kroz zakonodavne tako i kadrovske i materijalne reforme, koje bi obuhvatale povećanje broja sudija, osiguranje materijalnih i prostornih uslova za rad, ali i informatizaciju Upravnog suda i permanentno usavršavanje sudija i savjetnika u vezi sa pitanjima pravne tekovine Evropske unije koja je u mnogim oblastima vezana za nadležnost upravnih sudova. Dosljedna primjena zakonskih odredbi o rokovima za postupanje u upravnom postupku i za odlučivanje o pravu, obavezi ili pravnom interesu stranke u upravnom postupku, te poštovanje odredbi o obaveznosti i izvršenju presuda Upravnog suda, prevenirala je povredu prava stranaka na donošenje odluke u razumnom roku, koja obuhvata i pravo na potpuno i blagovremeno izvršenje presude donijete u njenu korist, kako je jasno navedeno u odjeljku koji se odnosi na praksu Evropskog suda za ljudska prava u upravnim stvarima. Međutim, problematično je kako javno-pravna tijela primjenjuju te odredbe u praksi. Neaktivnost, koju određeni organi uprave pokazuju, nepoštujući odluke Upravnog suda - a kako je prikazano kroz neizvršene odluke Građanske alijanse donijete u opštem, javnom interesu – može prouzrokovati odgovornost Crne Gore za kršenje ljudskih prava, što je već slučaj.

Više o izvještaju na linku:

<https://gamn.org/wp-content/uploads/2020/12/GA-Analiza-Upravno-sudstvo.pdf>

Tokom 2020. godine smo potpisali memorandume o saradnji sa Sudskim i Tužilačkim savjetom.

BESPLATNA PRAVNA POMOĆ ZA MIGRANTE I AZILANTE

Građanska alijansa je u 2020. godini nastavila u saradnji sa UNHCR-om da uspješno sprovodi projekat pružanja besplatne pravne pomoći migrantima, strancima koji traže međunarodnu zaštitu, kao i azilantima i strancima sa supsidijarnom zaštitom.

Iako je ova godina bila posebno izazovna zbog epidemije COVID-19 koja je zadesila Crnu Goru, sistem međunarodne zaštite se u određenoj mjeri razvijao nabolje, dok je u nekim segmentima stagnirao.

GA je u cilju prevazilaženja krize i pomoći migrantima i azilantima dva puta u 2020. godini podijelila korisnicima naše pomoći 180 humanitarnih paketa.

Tokom ove godine GA je primila 18 presuda Upravnog suda u kojima je zastupala slučajeve koji su odbijeni od Ministarstva unutršnjih poslova MUP-a, po konceptu sigurne evropske treće zemlje. U svim slučajevima, tužbe GA su usvojene i postupci su vraćeni na ponovno odlučivanje MUP-u. Nakon vraćanja predmeta MUP-u na ponovno odlučivanje, od usvojenih 18 presuda, MUP je za sedam lica odobrio međunarodnu zaštitu, što predstavlja veliki

uspjeh, kako u praksi Upravnog suda koji je ukazao na sve propuste u rješenjima MUP-a, tako i u praksi MUP-a koja je prepoznala strance kojima treba odobriti međunarodnu zaštitu.

U 2020. godini smo u prvostepenom postupku pred MUP-om zastupali smo ukupno 56 stranaca koji traže međunarodnu zaštitu. Od toga osam stranaca je dobilo međunarodnu zaštitu.

U 2020. godini pružili smo besplatnu pravnu pomoć za ukupno 1843 lica koja su tokom ove godine bila u postupku azila. Od tog broja, 1266 je stranaca koji su izrazili namjeru da traže međunarodnu zaštitu. Od 1266 lica koja su izrazila namjeru u ovoj godini radili smo sa 265 stranaca koji su podnijeli zahtjev za međunarodnu zaštitu, 577 migranata i 18 stranaca kojima je odobrena međunarodna zaštitna.

Kada govorimo o strancima kojima je odobrena međunarodna zaštitna, a u cilju postizanja uslova za punu integraciju ovih lica, i dalje treba raditi na jačanju međusektorske saradnje svih nadležnih institucija u ovoj oblasti, kako bi se stvorio jedinstven sistem funkcionalnosti u praksi. Treba napomenuti da, iako je prošlo dvije godine od usvajanja Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranca, sistem je još uvijek jako spor u izdavanju ličnih i putnih isprava strancima kojima je odobrena međunarodna zaštitna, što dalje usporava pristup svih ostalih zakonom zagarantovanih prava.

ADMINISTRATIVNA, PRAVNA I FINANSIJSKA POMOĆ RASELJENIM LICIMA

U junu 2020. godine, Građanska Alijansa angažovana je kao partner UNHCR-a na još jednom projektu i to pružanje administrativne, pravne i finansijske pomoći raseljenim licima sa prostora bivše Republike Jugoslavije, apatridima

kao i licima koja se nalaze u riziku od apatridije, a sve u cilju pribavljanja identifikacionih putnih isprava i dokumenta kako bi regulisali pravni status u Crnoj Gori.

U aprilu 2020. godine, ukupan broj lica koja se nalaze u riziku od apatridije je 474 (139 u riziku da budu apatridi i 335 u situaciji sličnoj apatridima), od kojih najmanje 200 lica ne posjeduje izvod iz matičnog registra rođenih, kako u Crnoj Gori, tako ni u zemljama porijekla.

Pružali smo pomoć i raseljenim licima sa prostora bivše Republike Jugoslavije (najviše Kosova, Bosne i Hercegovine i Hrvatske) čiji su zahtjevi i dalje u proceduri kod Ministarstva unutrašnjih poslova.

Bez obzira na uticaj pandemije Građanska alijansa je uspješno pružala pravnu pomoć kako usmenu, tako i pismenu za 248 lica, 15 lica je dobilo pasoše Republike Kosova, petoro djece je upisano u registar rođenih putem vanparničnog postupka, pokrenuti

su različiti postupci (utvrđivanje vremena i mjesta rođenja, utvrđivanje starateljstva i sl.) koji su neophodni za regulisanje statusa u Crnoj Gori. Ono što predstavlja jedan od ciljeva ovog projekta jeste regulisanje stalnog boravka u Crnoj Gori. Građanska alijansa je takođe kroz ovaj projekat učvrstila saradnju sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, kao i opštinskim Centrima za socijalni rad, a posebno bi istakli da smo ostvarili saradnju sa nevladinom organizacijom CRPK iz Kosova, kao i licima iz RE zajednice koja su angažovana kao terenski radnici i prevodioci na ovom projektu.

70 GODINA KONVENCIJE O LJUDSKIM PRAVIMA

Konvencija o ljudskim pravima je potpisana 4. novembra 1950 godine u Rimu kada je je donijet jedan od najvažnijih pravnih akata Savjeta Evrope. Ovo potpisivanje predstavlja početak standardizacije na evropskom tlu i prihvatanje obaveza poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i priznavanje nadležnosti Evropskog suda za ljudska prava.

Konvencija je zahvaljujući Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu u proteklih 70 godina postala živi instrument, koji prati evoluciju društvenih tokova i obezbeđuje zaštitu ljudskih prava čineći evropsku zajednicu humanijom na nacionalnom i na regionalnom-međunarodnom nivou.

Nakon 70 godina, slavimo ovaj značajan događaj sa ne tako dobrom rezultatima. Institucije za zaštitu i promociju ljudskih prava, a tu prije svega mislimo na Ministarstvo za zaštitu ljudskih prava, i dalje imaju nedovoljno jake kapacitete. Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda nastavlja da ima dobru vidljivost i produktivnost. Edukacija o ljudskim pravima koja se obezbeđuje za službenike javne uprave, organe za sprovođenje zakona i pravne profesionalce još uvijek nije dovoljna. Što se tiče sprečavanja mučenja i zlostavljanja, i dalje imamo nedjelotvorne istrage, posebno kada se radi slučajevima ozbiljnih navoda o prekomjernoj upotrebi sile od strane policijskih služenika. Što se zatvorskog sistema i uslova tiče, i dalje zabrinjavaju ograničeni kapaciteti pritvorskih i zatvorskih objekata. Materijalni uslovi u pritvoru su i dalje loši, a ozbiljni izazovi u tom pogledu dodatno su izraženi u kontekstu pandemije izazvane virusom Covid-19.

Građanska alijansa je tradicionalno na dan ljudskih prava organizovala niz aktivnosti usmjereni ka promociji Konvencije, kao i podsjećanje nadležnih i javnosti na važnost njenog poštovanja i primjene.

U saradnji sa Savjetom Evrope, podijelili smo **džepne konvencije o ljudskim pravima** svim poslanicima Skupštine Crne Gore. U sklopu njihovih odluka iz skupštinskih klupa, koje utiču na sve živote svih crnogorskih građana, biće korisno da imaju pri ruci jedan ovakav dokument koji u svakom trenutku mogu konsultovati ili se prisjetiti njegovih članova.

Organizovali smo **posjetu Informaciono-dokumentacionom centru** kojoj su prisustvovali gđa Lidija Vukčević – tužilac u Specijalnom državnom tužilaštvu, Nerma Dobardžić – zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Edin Koljenović – šef Kancelarije za regionalnu saradnju mladih (RYCO) u Crnoj Gori i Rifat Fejzić – reis Islamske zajednice u Crnoj Gori. Skup je organizovan

u prostorijama Informaciono-dokumentacionog centra koji je osnovala Inicijativa mladih za ljudska prava, članica Građanske alijanse, a koji se bavi prikupljanjem i dokumentovanjem građe vezane za ratne zločine počinjene tokom devedesetih na našim prostorima.

Na konferenciji koju je Savjet Evrope organizovao na Pravnom fakultetu Crne Gore na temu “**Obilježavanje 70-godišnjice Evropske konvencije o ljudskim pravima**” učestvovala je Građanska alijansa ispred koje je predavanje održao advokat Dalibor Kavarić na temu “Odluke Evropskog suda za ljudska prava u odnosu na Crnu Goru – rezime”.

Učesnici su mogli pratiti konferenciju online.

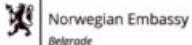

Krajem godine organizovali smo pregršt aktivnosti u cilju obilježavanja Dana ljudskih prava, kao i Dana vladavine prava.

MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA

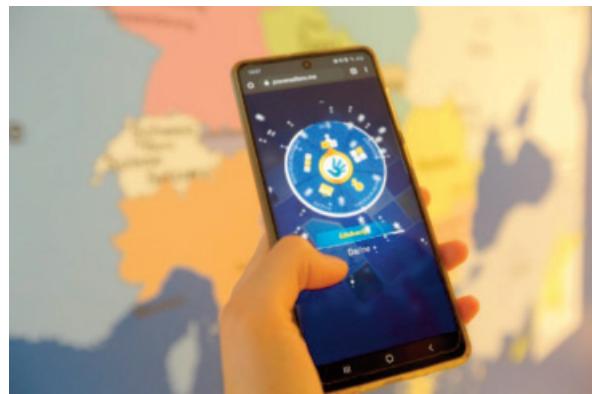
AGENDA

NEDJELJA VLADAVINE PRAVA

AGENDA

Ponedjeljak, 15.11. - petak, 04.12.2020.	Cetvrtak, 03.12.2020.
DANI OTVORENIH VRTAKA	ANALIZA RADA SUDSKOG I TUŽILACKOŠAVJETE
Online dogadjaj koji je organiziran jednom sedmice u svome našem FB i TW nalazu u kojemu se predstavljaju prenosioci i drugi državni instituciji odgovarajući na pitanje građana – HNO organizacija	Predstavljanje analize rada Sustava Tužilačkog vijeća
16.11.2020., u 11h Gost: Miroslav Grontić, sudija u Osnovnom sudu Požeško-Slavonske županije	Petak, 04.12.2020.
23.11.2020., u 11h Gost: Ivica Rovenski, članak tužilaca u OGD Podgorica	PISMENO PREPORAUKA ZA NOVU VLADU U OBLASTIMA POGLAĐIVANJA I 34
30.11.2020., u 11h Gost: Dušan Drakic, sudija Društva ASN-CH	Predstavljanje pisma preporeku za novu Vladiču o oblastima poglađivanja i 34
04.12.2020., u 11h Gost: Zoran Brdarac, predstavnik UP "teraz" Zadružnica – Hrvatske slobode, prorazite za zadražavanje	Dokument o ostvarenim rezultatima istraživanja u oblastima poglađivanja i 34
Moderatorica: Gajačka Hercegović, predavačica sveučilišta GA	Dokument o ostvarenim rezultatima istraživanja u oblastima poglađivanja i 34
Utorka, 01.12.2020.	NACIONALNA KONFERENCIJA
ANALIZA EFEKТИВНОСТИ I ЕФИКАСНОСТИ РАДА УПРАВНОГ СУДА	"ИЗАЗОВИ ЗА ТРАНСПАРЕНТНО, ЕФИКАСНО И ОДГОВОРНО ПРАВОСУДСТВО"
Predstavljanje analize elektronici i efikasnosti Upravnog suda	
Srijeda, 02.12.2020.	
PREDSTAVLJANJE REZULTATA ISTRAŽIVANJA O ПОВЈЕРЕЊУ ГРАДАНА, СУДIЈA I TUŽILACA U ПРАВОСУДЕ	
Mjesto: Hotel "Pitotić"	
Utorak, 08.12.2020.	

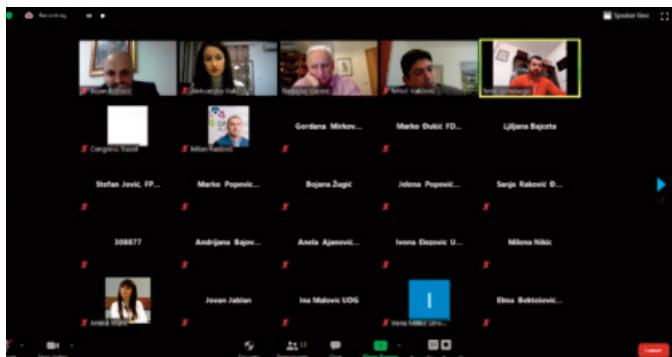
Evropska unija u Crnoj Gori i Gradjanska alijansa organizovale su prvi online turnir za srednje škole povodom Dana ljudskih prava, pod nazivom „Ljudska prava na dlanu“. Pravo učešća imale su sve srednje škole u Crnoj Gori a oblasti u igrici su bile: djeca, kultura i sport, demokratija, OSI, diskriminacija i netolerancija, edukacija, pol, mediji, migracije, rad, opšta ljudska prava, religija i vjera, životna sredina, građanstvo, institucije, manjine, porodica, suočavanje sa prošlošću i Evropska unija i ljudska prava.

Održan je trodnevni seminar u Ulcinju, pod nazivom: "Kultura i prava manjina u Crnoj Gori". Seminar je otvorio g. Vladimir Leposavić, ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava, koji je učesnicima održao uvodno predavanje. Na seminaru smo se bavili i pravima manjina - međunarodnim i domaćim standardima i zakonodavstvom, suočavanjem sa vjerskim separatizmom u vremenu globalnih političkih promjena, kao i učešćem manjina u javnom životu u Crnoj Gori.

Održali smo Nacionalnu konferenciju "(Ne)poštovanje ljudskih prava tokom pandemije COVID-19" na kojoj su govorili Ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava Vladimir Leposavić, Ombudsman Siniša Bjeković, Šefica Delegacije EU u CG, NJ.E. Oana Kristina Popa, šefica Programske kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici Evgenia Giakoumopoulou i programski direktor GA Milan Radović.

Na Okruglom stolu - "Suočavanje sa prošlošću – gdje smo danas?" govorili su Lidija Vukčević, specijalna državna tužiteljka, Sead Sadiković, novinar TV Vijesti i autor emisije "Bez Granica", Boris Raonić, predsjednik Građanske alijanse i Ferid Osmanagić, NVO Bukovica na različite teme vezane za proces suočavanja sa prošlošću u Crnoj Gori.

Predavanje za studente Pravnih fakulteta (UCG, UDG, Mediteran) održali su profesori pravnih nauka na temu "Suočavanje sa prošlošću – Crna Gora". Teme o kojima se raspravljalo su praksa Evropskog suda za ljudska prava, Međunarodno pravo i relevantna praksa Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, zločin genocida i pitanje odgovornosti ali i slučaj "Bukovica".

Krajem 2020. godine započeli smo sa aktivnostima na projektu **“Promocija kulture i jezika Roma”** podržan od strane Ministarstva za ljudska manjinska prava. Cilj ovog projekta je doprinos očuvanju i razvoju kulture manjina u Crnoj Gori, te promocija i informisanje javnosti o kulturi i tradiciji Roma i Egipćana.

Na kraju projekta očekujemo da će se podići svijest javnosti o kulturi i običajima Roma i Egipćana u Crnoj Gori, kao i da budu izgrađeni kapaciteti civilnog sektora, državne uprave i mediji u Crnoj Gori o kulturi, običajima, jezicima i pravima Roma i Egipćana u Crnoj Gori.

U dosadašnjem toku projekta, raspisali smo konkurs za najbolju novinarsku priču na temu promocije kulture i jezika Roma i Egipćana, za koji vlada već veliko interesovanje.

U sklopu kampanje **#JednakoVažni** realizovali smo akcije podrške najranjivijim grupama na koje je kriza #COVID19 posebno uticala, a kojima je potrebna pomoć i razumijevanje cijele zajednice. Kroz ovu akciju podijelili smo preko 3000 paketa sa hranom i sredstvima za higijenu, a sve uz podršku Grupe 484 i Norveške ambasade.

Povodom 18. decembra, Međunarodnog dana migranata, i ove godine organizovali smo humanitarnu aktivnost – podjelu paketa humanitarne pomoći sa prehrambenim i higijenskim proizvodima za migrante koju je podržala Deutsche Botschaft Podgorica / Njemačka ambasada u Podgorici.

Na dan proslave nezavisnosti Crne Gore objavili smo publikaciju pod nazivom "Testiranje društva na COVID" u kojoj smo prikazali stanje ljudskih prava tokom epidemije virusa COVID-19, kao i naše viđenje i aktivnosti povodom djelovanja nadležnih u ovim uslovima.

Pored toga, dan nakon što je formirana nova Vlada CG, GA je uputila novoizabranom premijeru dokument "12 strana za napredak – pregled prioritenih aktivnosti u oblastima pravde i ljudskih prava" u kojem je urađena analiza stanja CG u oblastima koje naša organizacija pokriva.

MEDIJSKI PROGRAM

Amina Murić, zamjenica izvršnog direktora

Kroz Medijski program nastojimo da doprinesemo unapređenju procesa razmjene informacija između građana i institucija, a sve u cilju povećanja stepena demokratije crnogorskog društva. Ovaj cilj ostvarujemo kroz različite aktivnosti predviđene kako projektima, tako i samim planom Medijskog programa. Aktivnosti uključuju promovisanje etike u novinarstvu, izrada materijala koji su društveno odgovorni, kao i edukaciju novinara. Tokom 2020. godine bavili smo se principima medijske etike, unapređenjem istraživačkog novinarstva, kao i poboljšanjem medijske pismenosti i kritičkog mišljenja, gdje smo se posebno osvrnuli na studente novinarstva i njihovu edukaciju i izgradnju njihovih kapaciteta u cilju podizanja standarda profesionalnog novinarstva u Crnoj Gori.

Naše kolege su bile izuzetno aktivne po pitanju oglašavanja u medijima u okviru kojih smo davali mišljenja na brojne aktuelne teme u Crnoj Gori. Tako smo tokom 2020. godine ostvarili ukupno **2425 medijskih pojavljivanja**.

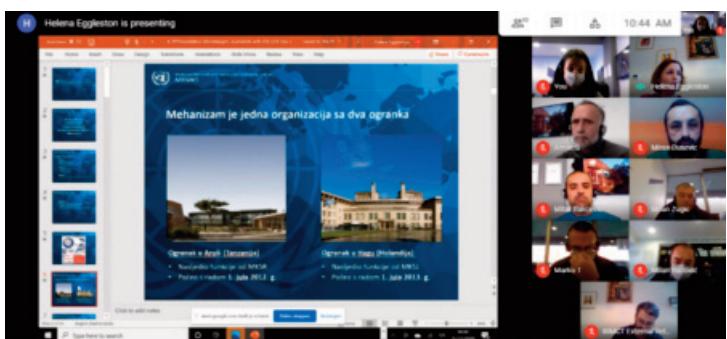
U okviru **Konkursa za najbolju istraživačku priču u oblasti zapošljavanja Roma i Egipćana**, prijavili su se brojni novinari iz Crne Gore. Nakon evaluacije, početkom godine izabrali smo najbolje priče, pa su nagradu dobili Ivana Popović za prilog „Diskriminacija Roma“, kao i Milan Sekulović za priču „Za pet godina zaposlili dvoje Roma“.

I ove godine smo nastavili sa aktivnostima na projektu čiji je cilj poboljšanje medijske pismenosti i kritičkog mišljenja, kroz doprinos profesionalizmu i izgradnji kapaciteta studenata završne godine novinarstva, kako bi doprinijeli standardima profesionalnog novinarstva u Crnoj Gori. Projekat se realizuje uz podršku ambasade SAD u Crnoj Gori. Jedan od ciljeva projekta - aktivan rad i organizovanje treninga za studente završne godine novinarstva, koji su i ciljna grupa, već je realizovan. Studentima je na treninzima iskusan tim novinara i novinarki pisanog medija, radija i televizije predstavio kako se pišu različite novinarske forme u različitim medijima, kako se razlikuju informacije od dezinformacija, kako da grade priču, istražuju, dokumentuju i formulišu priče, kao i kako da ih predstave javnom mnjenju. U pripremi je promotivna kampanja o pitanjima medijske pismenosti i objektivnog izvještavanja, publikacija u kojoj će biti objavljene istraživačke priče učesnika na treninzima, a kraj projekta obilježiće organizacija okruglog stola na kojem će svi relevantni akteri na medijskoj sceni razgovarati o trenutnom stanju u crnogorskim medijima u odnosu na studente i njihovo znanje po završetku studija.

Organizovana je **obuka novinara** o pretrazi arhiva Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove. Obuci su prisustvovali novinari iz pet različitih

crnogorskih medijskih kuća, a predavači su bili Helena Eggleston, potparolka Mechanizma, i Nemanja Stjepanović, istraživač Programa Mechanizma za informisanje. U planu imamo da obuku nastavimo i tokom 2021. godine kada će predavači predstaviti ažurirane baze Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove.

Na brojnim sastancima i javnim istupima zagovarali smo unapređenje zakonodavstva po pitanju medija, kao i po pitanju lošeg statusa novinara u Crnoj Gori. Nažalost, Crna Gora u ovoj oblasti još uvijek ne ostvaruje napredak, na šta i ukazuje Izvještaj Evropske komisije za 2020. Počevši od najskorijih događaja kada su vršena hapšenja urednika portalâ zbog sadržaja koja su postavljali, a naravno tu su i slučajevi ubistva i napada na novinare, koji još uvijek nijesu riješeni. Pored toga, tu su i dalje prisutni, politički i jaki vlasnički uticaji na rad medija, teška ekomska situacija za rad medija, neprihvatljivo loš položaj novinara, manjak samoregulacije, kao i pojave sve više medija koji su spremni na širenje lažnih vijesti.

Tako imamo situaciju da rijetko koji novinari imaju priliku i mogućnost da objektivno izvještavaju, već da bi zadržali svoje radno mjesto, moraju svoj novinarski rad prilagoditi interesima vlasnika medija koji diktiraju urediščku politiku u cilju ostvarivanja određenih političkih interesa. Oni koji se i trude da izađu iz tog obrasca, često završe sa posljedicama, kao na primjer otpuštanjem. Čini nam se više nego ikad izražena je polarizacija medija, gdje dolazimo do utiska da nema puno nepristrasnosti i objektivnosti u izvještavanjima i jednih i drugih, a tome svakako nema mesta u jednom demokratskom društvu koje težimo da izgradimo. Ukoliko želimo da se položaj novinara u Crnoj Gori popravi i da unaprijedimo slobodu medija, koja je osnov svakog demokratskog društva, moramo svi – mediji, novinari, nadležni organi i civilni sektor – raditi na tome da novinari budu prije svega čuvari interesa građana, a ne vlasnika medija za koje rade.

U saradnji sa Sindikatom medija planiramo realizaciju projekta "**Podrška medijskim slobodama i novinarskim standardima**".

Cilj projekta je doprinos poboljšanju medijskih sloboda kroz: praćenje primjene novog medijskog zakonodavstva, izgradnju novinarskih kapaciteta za etičko izvještavanje i standarde ljudskih prava, doprinos sigurnosti novinara i novinarki, javno zagovaranje standarda i pitanja iz oblasti slobode medija. Projekat je finansiran od strane Balkanskog fonda za demokratiju Njemačkog Maršalovog Fonda SAD-a i Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu.

ŠKOLA POLITIČKIH STUDIJA

Jelena Ristović, koordinatorka Škole političkih studija

Škola političkih studija i ove godine je nastavila da se razvija kao ključna nacionalna platforma za dijalog i zajedničku saradnju društveno-političkih aktera. Kroz obrazovne ciljeve Škola je doprinijela ostvarivanju sinergije između različitih sektora i političkih opcija, doprinosi društvenoj koheziji i poboljšanju procesa reformi.

Tokom 2020. godine Škola je kroz obrazovanje aktera društvenih promjena i političkih procesa u Crnoj Gori o praktičnim vještinama i temama koje nisu pokrivene postojećim obrazovnim sistemom, nastavila da pomaže unapređenju rada političara, novinara, predstavnika nevladinih i međunarodnih organizacija, javnih službenika.

Tokom prethodne godine završen je rad XVII generacije, a počeli smo i realizaciju programa za novu, XVIII generaciju Škole političkih studija. Nova generacija okupila je predstavnike političkih partija, novinare najznačajnijih medijskih kuća u Crnoj Gori, predstavnike institucija i međunarodnih organizacija.

Tematski okvir tokom ove godine pokrio je oblasti pravosuđa, borbu protiv korupcije, ljudska i manjinska prava i zaštitu životne sredine, čime su ispraćeni ključni nacionalni prioriteti i problemi. Kroz konkretnе projektnе inicijative u ovim programskim oblastima produbili smo strateško partnerstvo sa Savjetom Evrope, BTD-om i GIZ-om.

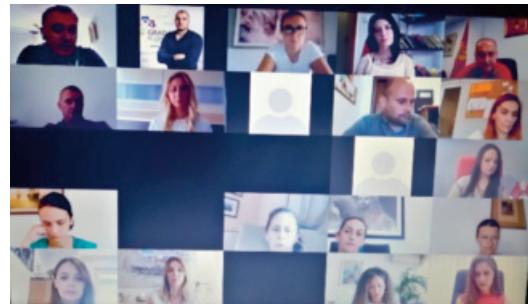
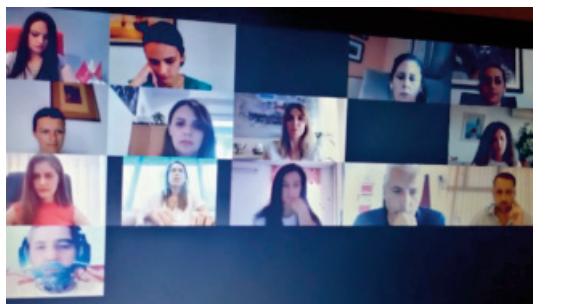
Pojava COVID-19 značajno je uticala na crnogorsko društvo, izbacivši na površinu veliki broj sistemskih i logističkih problema, što je bilo u snažnom fokusu i Građanske alijanse i Škole. S tehničke strane, veliki broj aktivnosti smo organizovali putem digitalnih platformi, što se pokazalo kao inovativna alternativa i otvorili prostor za osmišljavanje sličnih aktivnosti i u budućnosti.

S programske strane, zabrinjavajući podaci o porastu kršenja ljudskih prava su uslovili i naše aktivnosti.

Tako smo već 30. aprila organizovali webinar na temu "Krizno komuniciranje i ljudska prava u doba COVID-19 epidemije", kada su alumnistima ŠPS predavanje održali Miodrag Strugar, ekspert u oblasti komunikacija i Milan Radović, programski direktor GA.

Nakon toga, Građanska alijansa organizovala je online konferenciju "Dan nakon COVID-19", u maju 2020. Panelisti na konferenciji bili su Vesko Garčević, profesor na Univerzitetu u Bostonu; Radoje Cerović, klinički psiholog, poslovni konsultant i stručnjak za psihologiju komunikacije i Aleksandar Damjanović, poslanik u Skupštini Crne Gore.

U okviru projekta Građanske alijanse, koji je podržan kroz zajednički program Evropske unije i Savjeta Evrope "Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022", ŠPS održala je webinar na temu "Ljudska prava u kriznim vremenima". Alumnistima Škole, predavanja su održali Siniša Bjeković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Maja Raičević, izvršna direktorica Centra za ženska prava i Bojana Jokić, predsjednica Upravnog odbora NVO LGBT Forum Progres. Govornici su, svako iz svoje perspektive, govorili o situaciji unutar ranjivih grupa (žene žrtve nasilja, osobe sa invaliditetom, LGBT populacija, Romi), o uticaju govora mržnje na njihovu bezbjednost i iznijeli mišljenje o načinu na koji institucije reaguju i kako da se ranjivim grupama pomogne da riješe probleme sa kojima se suočavaju.

U nastavku su aktivnosti koje su sprovedene protekle godine u okviru Škole političkih studija.

U Skupštini Crne Gore 24. februara 2020. održano je informativno predavanje na temu održive urbane mobilnosti. Tom prilikom predstavljen je Vodič za poslanike o održivoj urbanoj mobilnosti, a GIZ ekspert iz Slovenije, dr Aljaž Plevnik govorio je o iskustvima u Sloveniji koja su vezana za podršku nacionalnog nivoa sprovođenju Planova održive urbane mobilnosti. Vodič za poslanike na ovu temu predstavlja kratak uvod u načela održive urbane mobilnosti kroz prizmu izrade Plana održive urbane mobilnosti i namijenjen je poslanicima u Skupštini Crne Gore, kako bi se bliže

upoznali sa modelom održivog planiranja saobraćaja u gradskim područjima. Predstavljanje Vodiča i slovenačkih iskustava u sprovodenju politika iz oblasti održive urbane mobilnosti je organizovano i kako bi u procesu donošenja odluka o odgovarajućim zakonima na nacionalnom nivou poslanici posjedovali dovoljno informacija o ovom konceptu, koji je nastao kao odgovor na savremene izazove urbanog življenja. Informativno predavanje organizovano je uz podršku Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbG (GIZ) i njegovog Otvorenog regionalnog fonda za Jugoistočnu Evropu – energetska efikasnost (ORF EE), u saradnji sa Školom političkih studija.

Na završnom seminaru za XVII generaciju ŠPS u Petrovcu bavili smo se ulogom, preprekama i slabostima tužilačke organizacije. Seminar je održan od 28. februara do 1. marta.

Naredno druženje sa alumnistima Škole održano je na seminaru u Ulcinju od 12. do 14. juna. Ovaj seminar bio je posvećen borbi protiv korupcije i pregovaračkim poglavljima 23 i 24.

Rad Škole nastavljen je raspisivanjem konkursa za formiranje nove, XVIII generacije ŠPS i odabirom učesnika. Nova generacija započela je rad seminarom koji je održan od 30. oktobra do 1. novembra u Petrovcu. Seminar „Izazovi u radu pravosudnih institucija“ otvorio je Aleksa Bečić, predsjednik Skupštine Crne Gore, koji je učesnike seminara upoznao sa ciljevima 27. saziva crnogorskog parlamenta i podsjetio na dva prioritetna cilja - reformu izbornog zakonodavstva i reformu pravosudnog sistema, što su, po njegovim riječima i očekivanja evropskih partnera.

Učesnicima su se obratili i Nj.E. Karen Maddocks, ambasadora Ujedinjenog Kraljevstva u Crnoj Gori, Chris Karber, zamjenik šefa misije Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori i Boris Raonić, direktor ŠPS.

Okupljanje alumnista članica Asocijacije Škola političkih studija ove godine nije realizovano na Svjetskom forumu demokratije koji se tradicionalno svake godine održava u Strazburu. Zbog situacije izazvane pojavom virusa, ove godine svaka Škola organizovala je događaj na temu planiranog Forum-a, a to je ovaj put bila zaštita životne sredine u svojoj državi.

U okviru tog programa Škola političkih studija organizovala je 19. novembra nacionalnu ekološku konferenciju "Obnavljanje ideje Crna Gora – ekološka država", koju su otvorili dr Ratko Mitrović, ministar ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Miloš Konatar, potpredsjednik URA-e (članica Evropskih Zelenih) i poslanik, princ Nikola Petrović Njegoš i Boris Raonić, predsjednik Građanske alijanse.

Nakon konferencije u Budvi je održan seminar na temu "Može li demokratija spasiti životnu sredinu" tokom kojeg smo precizirali brojne teme koje su otvorene na toj konferenciji.

Seminar je 20. novembra otvorio princ Nikola Petrović Njegoš sa uvodnim predavanjem, u sklopu tematskog okvira - koncept ekološke države i kako ga implementirati kroz prioritete nove Vlade. Otvorili smo i teme poput statusa i izgleda pregovora o pristupanju EU o pitanjima zaštite životne sredine, a bilo je riječi i o prirodnim izvorima, staništu divljih životinja i održivom razvoju. Bavili smo se ključnim ekološkim rizicima u Crnoj Gori i načinima njihovog rešavanja, a predstavljena je i zelena agenda za Zapadni Balkan – sa fokusom na energetiku, klimu i urbanu mobilnost. Dio seminara bio je u znaku inovativnog ekosistema u Crnoj Gori odnosno novih mogućnosti za razvoj i u znaku političkog aspekta priče zaštite životne okoline, tj kako političke partije kroz svoje redovne i parlamentarne aktivnosti mogu doprinijeti ostvarivanju ekoloških principa.

Posljednji seminar ŠPS bio je posvećen kulturi i pravima manjina u Crnoj Gori. Seminar je održan u Ulcinju od 11. do 13. decembra. Seminar je otvorio Vladimir Leposavić, ministar pravde i ljudskih i manjinskih prava, govoreći o pravima manjina u Crnoj Gori i usklađenosti sa međunarodnim standardima. Učesnici su imali priliku da čuju izlaganja o pravima manjina - međunarodnom i domaćem standardu i zakonodavstvu, suočavanju sa vjerskim separatizmom u vremenu globalnih političkih promjena, učešću manjina u javnom životu u Crnoj Gori. Na seminaru je predstavljena publikacija po nazivu „Kultura, običaji i jezik nacionalnih manjina u Crnoj Gori“, koja je nastala u sklopu projekta GA uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a bilo je riječi o pravu na upotrebu manjinskih jezika, pravu na informisanje na maternjem jeziku, pravima LGBTQ osoba u Crnoj Gori, ulozi poslanika i odbornika u ostvarivanju prava albanske manjine i pravima i položaju Roma u Crnoj Gori.

INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA (YIHR)

Aleksandra Vukčević, programska direktorica YIHR

2020. godinu rada YIHR kancelarije su obilježile razne aktivnosti u okviru projekta „No Impunity for the past“, finasiranog od strane Evopske komisije, a kofinansiranog od Ministarstva javne uprave. Proces suočavanja s prošlošću i tranziciona pravda ostaju i dalje fokus regionalnih YIHR kancelarija.

Cilj projekta je bio da kroz rad Centra upoznamo javnost sa ratnim zločinima tokom 90-ih, ali i da prikupljamo u njemu dokumentaciju i ostalu građu vezanu za pomenute zločine koja će biti dostupna i korisna, prije svega, za državno tužilaštvo u otvaranju novih istraga i postupaka, a potom i za kompletну javnost.

U nastavku teksta vam predstavljamo najznačajnije momente iz ove itekako izazovne godine rada:

Potpisivanje Memoranduma o saradnji sa Skupštinom Crne Gore i Pravnim fakultetom.

Konferencija pod nazivom “Informaciono dokumentacioni centar – Pravda za prošlost, zalog za budućnost” je održana u EU Info Centru, gdje je ujedno i potpisani Memorandum između Skupštine Crne Gore i Inicijative mladih za ljudska prava o osnivanju Istraživačko-dokumentacionog centra, u okviru projekta „No impunity for the past!“ („Odgovornost za prošlost“) koji YIHR sprovodi uz podršku Evropske unije.

Odrađeno je istraživanje među mladima o poznavanju ratnih zločina u Crnoj Gori.

Istraživanje je generalno pokazalo nizak nivo poznavanja i interesovanja građana Crne Gore za teme ratnih zločina koji su se dogodili na našoj teritoriji tokom devedesetih godina. Ono što naročito brine jeste činjenica da su mlađi jako slabo informisani, a da se i ta informisanost svodi na priče starijih.

Oko 26% ispitanika smatra da su za dešavanja i sukobe 90-ih krive strane sile, 23% smatra da je krivac nacionalizam na svim stranama, svaki peti građanin smatra da su odgovorne političke elite koje su pokrenule ratove, dok najmanji broj ispitanika 9,4% krivi Srbiju i srpski nacionalizam. Istraživanje je pokazalo i da najveći broj građana smatra da se narodi bivše Jugoslavije još nisu na pravi način pomirili kao i da krivci za događaje od prije 30 godina za to većinom nisu odgovarali.

U toku prošle godine održan je trening pod nazivom „Istraživanje i dokumentovanje činjenica o ratnim zločinima“. Predavači su bili i kolege iz partnerske organizacije “Documenta” iz Zagreba su govorili o izazovima arhiviranja i dokumentiranja u institucionalnom i vaninstitucionalnom okruženju, s naglaskom na problematiku zaštite ljudskih prava. Takođe su napravili i uvod u osnovne koncepte arhivistike s naglaskom na problematiku autentičnosti izvora, te dokazivanja u kaznenim procesima. U okviru treninga, učesnici su imali priliku da učestvuju u diskusiji sa novinarom TV Vijesti i autorom emisije “Bez Granica”, gđinom Seadom Sadikovićem na temu ratnih zločina, koji je takođe prikazao i film o Bukovici.

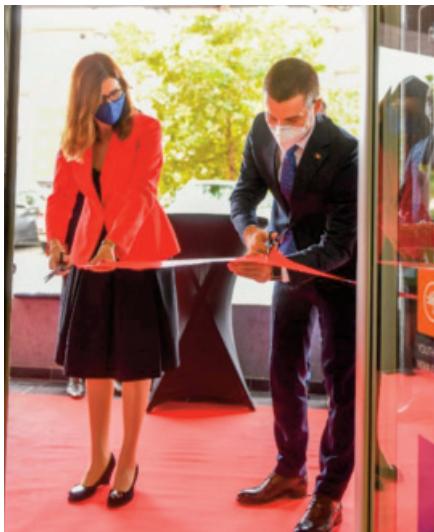

Početkom oktobra, Predsjednik Skupštine Crne Gore Aleksić, šefica Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Nj.E. Oana Kristina Popa i Milan Radović ispred Inicijative mladih za ljudska prava su svečano otvorili Informacioni-dokumentacioni centar o ratnim zločinima.

Gospodin Bećić je naglasio važnost ovog Centra, te da naveo da prikupljanje dokaza, izjava i drugih informacija o ratnim zločinima na prostoru Crne Gore, koje će Skupština kasnije učiniti dostupnim, pokazuju da je država spremna da bude među odgovornim društвима. Takođe je dodao da je otvaranje Centra podsticaj pomirenju i saradnji, kao vrijednostima koje treba njegovati u cilju daljeg unapređivanja odnosa na području bivše Jugoslavije.

Šefica Delegacije EU u Crnoj Gori Oana Kristina Popa je izrazila zadovoljstvo što Evropska unija finansira jedan ovakav projekat, te da otvaranje dokumentarnog centra o ratnim zločinima predstavlja važan trenutak za političku istoriju Crne Gore, u pogledu suočavanja sa ratnom prošlošću i njenog zacjeljivanja. Navela je da kao i mnoge druge inicijative vezane za pomirenje, i ovu je pokrenuo civilni sektor, te da vjeruje da bi Centar trebalo da preuzmu Parlament i druge institucije radi dobrog upravljanja procesom, prikupljanja i arhiviranja dokumenata.

Gospodin Radović je zaključio riječima: "Neka ovaj Centar bude garancija – za žrtve da ih pamtimo, za buduće generacije da se zločini više nikada ne ponove".

Inicijativa mladih za ljudska prava je u novembru organizovala studijsku posjetu u Dubrovniku, koja je još jedna od aktivnosti projekta No impunity for the past, finansiranog od strane Evropske unije i koofinansiran od strane Ministarstva javne uprave.

Grupa koju su sačinjavali predstavnici Tužilaštva, Ustavnog suda, novinari, pravnici, NVO aktivisti i studenti su prvog dana bili u prilici da prvo obiđu stari grad Dubrovnik, Galeriju War Photo Limited, Muzej domovinskog rata na Srđu, a nakon njega i Zavičajni muzej u Konavlima.

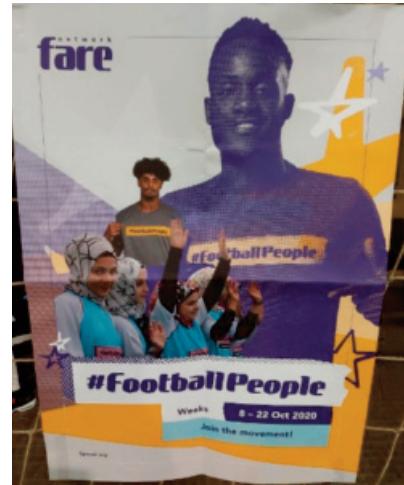

Studijska posjeta Dubrovniku se završila posjetom Državnom arhivu Dubrovnika i obilaskom Cavtata.

IDC su obilazili i studenti Pravnog fakulteta.

U okviru #FootballPeople kampanje, #YIHR je i ove godine organizovala fudbalsku utakmicu, sa ciljem smanjenja diskriminacije prema manjinskim zajednicama u Crnoj Gori, pa su u ulozi fudbalera bili pripadnici RAE populacije, migranti i tražioci azila u Crnoj Gori, zatim igrači različitih vjeroispovijesti i nacionalnosti.

YIHR je 15. septembra postala članica Mreže za mlade, koja okuplja 35 nevladinih organizacija koje se bave mladima.

ODBORI I ČLANSTVA

Naš tim je osim kroz programske aktivnosti, takođe aktivan tako što prati Odbor za ljudska prava i slobode, kao i ostale skupštinske odbore.

Pored toga, predsjednik GA, Boris Raonić je od decembra 2019 član Savjeta Agencije za elektronske medije Crne Gore.

Programski direktor Milan Radović je član Savjeta RTCG i Radnog tijela Nacionalnog preventivnog mehanizma koje je formirao Ombudsman.

Programska direktorica YIHR, Aleksandra Vukčević je članica Savjeta za vladavinu prava, članica Radne grupe za pregovaračko poglavlje 24, kao i članica Međuresorske radne grupe za praćenje politike azila.

Koordinator programa ljudskih prava i pravde Zoran Vujičić je član Državne izborne komisije.

Pravna savjetnica, Dušica Merdović, članica je Međuresorske radne grupe za izradu i praćenje primjene Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori za period od 2021-2025.

DONATORI

- ❖ Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu
- ❖ Ambasada Njemačke
- ❖ Ambasada SAD u Podgorici
- ❖ Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori
- ❖ Fare Network
- ❖ Fondacija braće Rokfeler
- ❖ Grupa 484
- ❖ Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Crne Gore
- ❖ Otvoreni regionalni Fond za Jugoistočnu Evropu Energetska Efikasnost (ORF-EE), Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
- ❖ Savjet Evrope
- ❖ The Balkan Trust for Democracy / German Marshall Fund
- ❖ The Netherlands Helsinki Committee
- ❖ UNHCR predstavništvo u Crnoj Gori

UKUPNA STATISTIKA: PRIHODI, RASHODI

Građanska alijansa

470,545.85

Prihodi

435,872.26

Rashodi

Kada su u pitanju porezi, sva dugovanja i potraživanja prema državi su uredno izmirena.

GA TIM

- ❖ **Boris Raonić**, predsjednik
- ❖ **Edina Hasanaga Čobaj**, izvršna direktorica
- ❖ **Milan Radović**, programski direktor
- ❖ **Zoran Vujičić**, koordinator Programa ljudskih prava i pravde
- ❖ **Jelena Ristović**, koordinatorica Škole političkih studija
- ❖ **Aleksandra Vukčević**, pravna savjetnica
- ❖ **Amina Murić**, zamjenica izvršnog direktora
- ❖ **Dušica Merdović**, pravna savjetnica
- ❖ **Danilo Papović**, pravni savjetnik
- ❖ **Anđela Đuković**, pravna savjetnica
- ❖ **Aleksandra Srbljanović**, programska asistentkinja
- ❖ **Vojo Đuranović**, programski asistent
- ❖ **Zoran Zola Vujačić**, office i IT menadžer
- ❖ **Sonja Radulović**, prevodilac
- ❖ **Muhamed Hassan**, prevodilac
- ❖ **Bojan Andrejević**, knjigovoda
- ❖ **Lidija Cerović**, domaćica